

AZ OLVASÓHOZ

Minden folyóirat-lapszám szellemi-kulturális értékét a szerzők és a témák közös minősége határozza meg. S ha ebből kiindulva vesszük sorra a következő oldalakon sorjázó írásokat, remélem, olyan figyelemre méltókat találnak benne, amelyek érdemesek voltak arra, hogy helyet kapjanak a már 65. alkalommal megjelent Veszprémi Szemlében. Ugyanis a kiadó és szerkesztőség célja változatlan: olyan műhelymunkák megjelentetése, amelyek városunk történetéről, vagy ehhez akárcsak részben is kapcsolódó új, vagy eddig kevésbé feldolgozott ismereteket közölnek.

Aki kézbe veszi az új lapszámot, először a *Veszprémi kutatók és műhelyek XI.* részében város-, megye-, és országszerte, sőt, külföldi régiókban is ismert két jelentős személyiséggel készült életút-interjút olvashat: a 60. születésnapja alkalmából Márkusné Vörös Hajnalka főlevéltárosról, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület elnökéről, az Európa Kulturális Fővárosa program projektfejlesztési tanácsadójáról, és a 70. születésnapja alkalmából Földesi Ferenc hadtörténeti szakíróról, helytörténészről, e folyóirat főszerkesztőjéről. Reméljük, mindketten még sok évet munkálkodva segítik városunk múltja jobb megismerését – s még úgy is, hogy eközben ezen túli témákkal is gyarapítják majd a történettudomány, a helytörténet szakirodalmát.

A *Tanulmány*-rovatban két középkor-témájú írás közül az egyikben a híres végvidéki kapitány, Thury György életútját követhetjük nyomon (benne veszprémi szerepével, amely talán hozzásegít bennünket ahhoz, hogy a város- és várvédő tettei jobban legyenek a történelmi közgondolkodásunk részei), a másikban a szerző a városunk környékén fellelhető Szent István-mondakört és a folklórhagyományokat mutatja be bizonyosságául annak, hogy alakja ezer év után is ott van az élő emlékezetben, amely számunkra különösen fontos az évenkénti Gizella-napok kapcsán is.

E két „kitekintés” a városon túlra azért is fontos, mert Veszprém nem csak mindig hatással volt a környező tájra, népére, hanem befogadó is lett: éppen e két időszakban a veszprémi vár volt a tágabb térség egyik menedékhelye, őrhelye, s a város és környéke kontextusa napjainkban is meghatározó.

A *Közlemények*ben három természettudományos témájú írás olvasható. A nagy gyakorisággal megjelenő városi (és környékbeli) meteorológiatörténeti közlemények mellett már több könyvben is lehet tájékozódni egy- vagy több év időjárásáról, rendkívüli időjárás jelenségekről, amelyek ma már inkább kuriózumok, bár azt e témában kutatók számára az időjárás rövid és hosszútávú alakulásainak vizsgálatai a mindennapjaink várható eseményeire is rámutat(-

hat)nak. Ezúttal az időjárás és a mezőgazdaság 1858. évi kapcsolatáról kapunk áttekinthető történetesort.

A másik kettő „zöld” téma: az egyik a volt bútorgyár területének lehetséges rekonstrukciójáról, pontosabban, újrahasznosításáról szóló figyelemre méltó koncepció, amely egységes keretbe foglalja a környező térséget úgy, hogy ez a „városrész” a látványelemeivel, jól funkcionáló közttereivel egyik „arculata” lehetne a mind inkább a nagyváros-státus felé tendáló, de alapjaiban mégis a történelmi középváros-kategóriába szorult településünknek. A másik a nagy sikerű Veszprémi fák és bokrok szerzőjének továbbgondolt írása, amelyben a korábbi kutatási alapján számos új tartalommal egészíti ki az alapl műnek és országos példának is tekinthető könyvét. Mindkét szerző írása hozzásegítheti a városvezetőket, a különböző, a zöld programban érdekelt szervezeteket, intézményeket, civil közösségeket ahhoz, hogy tovább munkálkodjanak a város lakosai jól-léte további erősödésén.

A *Könyvszemlében* különböző korokat megjelenítő művekről szólnak az ismertetések. Ezek egyike a közelmúltban fellendült, új utakat kereső őstörténet-kutatástól a közelmúlt eseményeiig terjedő projekt „házigazdája”, a Magyarországi Intézet által megjelentetett, újabban ismét a tudományos és a közgondolkodás középpontjába került Koppány-Vajk/István-konfliktus folklór- és kultúrtörténeti kutatási anyagot tartalmazó könyv. A bennünket, veszprémieket különösen érdeklő történeti esemény: közelünkben (Sólynál?) volt-e a kettőjük közötti döntő csata, vagy ez csak az elsője lehetett a somogyi térségben befejeződött küzdelem-sorozatnak.

A 70. születésnapjára mindig kitüntetett alkalom, s még inkább az, ha számvetésre kerül sor, amelyben ezúttal Somfai Balázs mutatja be, mit tett/tehetett az élete során a szak- és történettudományos, valamint a közéleti munkája során.

A továbbiakban a Veszprém egyik szobor-együttesét bemutató könyvről olvashatunk, s Véghely Dezső forrásértékű visszaemlékezésének ismertetése zárja a könyvszemlét.

A Szemle kezdeti éveiben volt, de később elmaradt rovat, a *Veszprémi szerzők művei* „feltámadt”, mert bár a bemutatottak nem mindegyike várostörténeti témájú volt, de szellemi (szépirodalmi, néprajzi, zenei, természettudományos, vallási stb. témájú) művekként részei a város kutatói, alkotói produktumának, amelyeknek minden bizonnyal ott lesz a helyük a tervezett várostörténeti monográfiában. Ezért is számít fontosnak S. Lackovits Emőke ismertetése, amely városunk költője, írója, képzőművésze alkotása (amelyről korábban már számos könyvet publikált), A rózsza labirintusa.

Jó olvasásélményt kívánok valamennyi bemutatott könyvhöz, s nem kevésbé e lapszám írásaihoz!

TÖLGYESI JÓZSEF